

518
Dr. Ramaseter Róbert
I. Diszter 2. lte. 8.

Ara 5 lej

SZERKE

KIADÓ

ELŐFIZ

Fel	1150 Lej
Fel	600
Napjára	32
Hónapra	110

X. évfolyam 158. szám

1929 Julius 16 Kedd

* 589 év Tamuz 8 *

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Kolozsváron hirdetések

Rudolf Mosse S. A.

Str. Reg. Maria No. 33. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS

Str. Geln No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel

Miért olyan sürgős a kultusztörvény?

Vlad kultuszminiszter előgedetten dörmögött a kezét: a szenátus megszavazta a kultusztörvény módosításáról szóló javaslatot. Még egy-két nap és a zsidó képviselők kétségbeesett tiltakozása ellenére, a kamara szavazógépe is meg fogja tenni kötelességet, a javaslatból törvény lesz és a regátban megkezdődhetik a zsidó hitközségek felbomlási proceszusa.

A kultuszminiszter most már pihenhet babérain. Megoldotta az ország legnagyobb problémáját. Mert ki merne kétkedni abban, hogy nem a kultusztörvény módosítása volt a legsürgősebb rendezésre váró kérdés? Hiszen a többi részortminiszterek kifutva kapkodnak az idő után, hogy a nagy vakáció előtt valahogy tétő alá tudják hozni óriási horderejű javaslataikat. Minden igyekezetük azonban hajótörést szenved azon, hogy a kormány a parlament munkaidéjének minden percét a közigazgatási javaslat számára sajátította ki, amelynek megszavazása érdekében már háromszor tölték ki királyi kéziratot a parlament oklusz zárónapját.

A minisztériumok reorganizálásáról szóló javaslat, amellyel a kormány ország és világ előtt dokumentálni akarta, hogy nemcsak beruházási, hanem takarékosági programját is végrehajtja, őszre maradt. Az osztályorszájék törvénybeiktatása, ami komoly pénzt jelentene a horribilis deficittel küzdő államkassza számára, szintén őszre maradt. De lemaradtak a törvényjavaslatok nagy nyári versenyén az uttörvény, a vámtörvény, a nyugdíjasok ügyének törvényhozási uton való rendezése, hogy a kisebb törvényről ne is beszéljünk. És mindezeket kívül tömötlen javaslatot halasztottak őszre, hogy a parlament a rendelkezésére álló rövidre szabott idejét a leggazdaságosabban használhassa ki.

Csak egy javaslatnak sikerült a többit megelőzni és gyorsan célhoz érni. A kultusztörvény módosításáról szóló javaslatnak. Vlad miniszter nem várt őszig, mert hátha addig mégis meg kellett volna kérdeznia a zsidó vallás reprezentánsainak véleményét. És míg a valóban országos jelentőségű javaslatok letárgyalására nem jutott idő, addig ez a javaslat, amelynek valamennyi pontja ellen külön-külön a legelkeseredettebben tiltakozott minden felekezet, szóhoz és időhöz jutott a parlamenti szekciókban és a szenátusban.

A most következő napokban a kamara drága idejét fogja elrabolni. Még megérjük hogy miatta a parlament ülészekát július 27-ike után újra meg kell majd hosszabbítani vagy esetleg őszre hagyják a közigazgatási javaslat végleges megszavazását. De a kultusztörvényt módosító javaslatból törvény lesz hamarosan. És még hozzá milyen törvény. Nemesak a zsidóság nagy többségének, de törvényt alkotó kultuszminiszternek nem fog sok örme telni benne. Mert a zsidóság elkeseredett tiltakozásainak és a zsidó parlamenterek kétségbeesett erőfeszítéseinek mégis lett valami fogantatja. A kamara elé kerülő javaslat ma már nem is hasonlít eredeti formájához. Az

eredeti tervezet szerint egy helységben akár tizenkétféle ritusu különböző hitközség is alakulhatott volna, sőt egyazon ritusból két, vagy több hitközség is létesülhetett volna. A zsidó tiltakozások hatása alatt a javaslat ma már csak három ritus hitközségalapítási jogát ismeri el: neolog, vagy ahogy a javaslat mondja egyesült (unit), ortodox és spanyol. Egy helységben pedig egyazon ritusnak csak egy hitközsége lehet.

Erdély szempontjából ilyenformán sikerült a sorozatos tiltakozásokkal kihuzni a javaslat méregfogát. Mert a meglévő kétféle hitközségek mellett, harmadik hitközség nem alakulhat érdélyi városokban. A törvény végrehajtási ut-

titása bizonyára gondoskodni fog arról, hogy spanyol hitközséget csak spanyol zsidók alapíthassanak nem pedig azok, akik magasnak tartják a hitközségi adót, vagy konfliktusuk támadt a chevra kadisákkal, sem pedig azok, akik ma a hivatalos ortodoxiától való megkülönböztetés kedvéért, szefárdnak nevezik magukat, de alapjában véve semmi közük a valódi spanyol zsidókhoz.

Mindez azonban nem kisebbíti a mi sérelmünket. A legvégsőig kell tiltakoznunk az ellen, hogy rólunk, nélkülünk döntsenek, mert zsidó szempontból a legsúlyosabb csapás, hogy precedenst lehetett teremteni speciális belső zsidó ügyeknek a mi megkérdésünk nélküli

rendezésére. És tovább kell folytassuk a harcot, gyakorlatilag akármilyen reménytelennek is lássók, a regáti, bukovinai és besszarábiai zsidó testvéreink érdekében, akiknek erős egységes hitközségeit erőszakkal kettéfűrészezi ez a törvény és alapjában rendíti meg azoknak a szociális, kulturális és karitativ intézményeknek egzisztenciáját, amelyeket a hitközségek egységük erejével eddig fenn tudtak tartani. Segitenünk kell őket veszélyeztetett egységük megvédelmezésében, amilyen szerető szívvel siettek segítségükre évekkal ezelőtt ők, amikor Erdélyben az ortodoxia és neologia történelmi különállása forgott veszélyben.

Mindössze tíz minisztériuma lesz Romániának a minisztériumok reorganizálásáról szóló törvény szerint

Bolla Romulus dr. törvénytervezete leépti a minisztériumokat, a minisztériumi hivatalokat és a lehetőséghez képest a fölösleges köztisztviselőket is, akik B. listára kerülnek

Egyetlen országban sincs aránylag annyi állami tisztviselő, mint Romániában

(Bucuresti-Bukarest, július 15. Az Uj Kelet tud.) A tegnapi nappal elkészült végül a minisztériumok reorganizációjáról szóló törvényjavaslat, amely még a jövő hét folyamán a parlament elé kerül, mert maga Maniu miniszterelnök szorgalmazza, hogy a törvényjavaslat még ebben a szesszióban megszavazásra kerüljön. A minisztériumok reorganizálása a nemzeti parasztpárt program-

jának egyik sarkalatos pontját képezi, mert a párt vezetőinek még az ellenzékiség idejében alkalmuk volt meggyőződni arról, hogy a minisztériumok roszszul vannak megszervezve, egy csomó felesleges hivattallal és tisztviselővel vannak megtömve és mai formájukban sehogys sem alkalmasak arra, hogy a közigazgatás prompt s kifogásalan menését biztosítsák.

Románia tartja a világrekordot a tisztviselők számában

A törvényjavaslat szerzője Bolla Romulus professzor szenátusi alelnök, aki a törvénytervezetet elküldötte a különböző minisztériumoknak, hogy tegyék meg megjegyzéseiket, majd ezek alapján elkészítette a javaslat végleges szövegét. A javaslatot Maniu fogja revidálni, majd átküldi a legőbb törvényhozási tanácsnak. A törvény célja mindenekelőtt is az, hogy egységes jogi alapot teremtsen a különböző minisztériumok működésének. Ma ugyanis vannak minisztériumok — mint például az igazságügyminisztérium — amely egy egyszerű szervezeti szabályzat alapján működik.

A fentebbi intézkedéseken kívül a törvényjavaslat redukálja a minisztériumok számát és rendezi az állami tisztviselők kérdését is. A javaslatot kísérő előszóban a törvény szerzője rámutat arra, hogy a tisztviselők abnormisan nagy száma következtében Románia a világrekordot tartja ezen a téren. Ennek bizonyításul az előszó néhány rendelkezést tartalmazó összehasonlító számadattal szolgál. Bulgáriának 1922-ben 106.716 tisztviselője volt, ami az összlakosság 2.20 százalékát teszi ki. Olaszországnak 206.941 tisztviselője van (az összlakosság 0.53 százaléka). Poroszországban csak a lakosság 0.42 százalékát teszi ki 161.522 állami tisztviselő, míg

Japánban 380.406 tisztviselő az összlakosság 0.8 százalékának felel meg. Ezal szemben Romániának megközelítőleg 450 ezer állami tisztviselője van, ami a lakosság 3.40 százalékának felel meg, nem is beszélve még ezeken felül mintegy 50 ezer napidíjasról.

B. listás tisztviselőket kéri a törvény

A minisztérium reorganizálásáról szóló törvény jelentékenyen csökkenti a tisztviselők számát. A szerzett jogokat a törvény respektálja. A felesleges tisztviselők közül egy felig meddig B. listás tisztviselői kar, az állam ugynevezett se-dógtisztviselőinek karát fogják megalakítani, akiket nyugdíjaztatásokkal és elbocsátásokkal fokozatosan fognak e-építeni. Az előszó kifejti, hogy a törvény megalkotásánál a szerzőt a következő szempontok vezették:

1. A minisztériumoknak egyetlen törvény alapján való megszervezése, ami az összes tárcák együttműködésének lehetőségét biztosítja.
2. A fokozódó szociális szükségletekből az államba háruló új kötelezettségeknek a közzolgáltatásba való beiktatása
3. A minisztériumok számának csökkentése.
4. Közigazgatási eljárás egyszerűsítése.

5. A köztisztviselők számának a lehetőségekhez mérten való csökkentése.
6. A különböző bizottságok megszüntetése.
7. A központi szolgálát lehermentesítése.
8. Az állami tisztviselők statutumának a tisztviselők feletére, előleplelésére és jegyzelmére vonatkozó módosítása.
9. 10. 11. A minisztériumok belső megszervezése.
12. A minisztériumokban folyó munka racionalizálása.

Az új törvény alapján a közmunkaügyi, munkaügyi és kultuszminisztériumok, valamint a csatolt területek minisztériumainak megszüntetésével tízre fog csökkenni. Ezek szerint a következő minisztériumok maradnak meg:

1. Belügy.
2. Külügy.
3. Igazságügy.
4. Népjelöl.
5. Vallás- és Közoktatásügy.
6. Nemzetvédelem (hadügy).
7. Pénzügy.
8. Földművelésügy.
9. Ipa és Verekedelem.
10. Közlekedés és Közmunkaügy.

A törvénytervezet előírja ezenkívül tárcanélküli miniszterek kinevezésének lehetőségét. A minisztériumok létesítése a jövőben a miniszterelnökség hatáskörébe fog tartozni. A miniszterelnök fogja az alminiszterek (Subsecretar de Stat) hatáskörét megállapítani. A törvényjavaslat több minisztériumi vezérigazgatóság újjászervezéséről és megszüntetéséről is intézkedik. Nincs kizárva, hogy a pénzügyminisztérium helyett nem zetgazdasági minisztériumot fognak az új törvényjavaslat révén kreálni, amely a Népijelölési minisztérium hatáskörének egy részét is ellátja.

Legjobb és legolcsóbb a

beretvapenge.

Csak ezt vásároljatok!

Hogyan harcol a rákellenes liga a szörnyű betegség ellen

Az állati rákot néha ólommal, kezdeti stádiumban mustárgázzal sikerül ellensúlyozni. A dohányzás nem okoz nyelvrákot

(London, július 15. Az Uj Kelet tudósítójától). A rák elleni küzdelem nagy seregszemléje játszódott le tegnapelőtt a lordok házában diszertáción. Itt tartotta a brit birodalmi rákellenes liga. Az ülésen a yorki herceg elnökölt. Már ez a két tény az elnök személye és a nagygyűlés színhely is mutatja, hogy milyen komolyan veszik Angliában a rák elleni harcot.

A nagygyűlésen megvitatották a ráktartás legjobb eredményeit és a legaktuálisabb rákproblémákat. Egyik legfontosabb kérdés: a rák kórokozója. Eddig még mindig nem sikerült tisztázni, hogy tulajdonképpen mi okozza a borzalmas betegséget, amely olyan rohamos mértékben terjed egész Európában, de különösen Angliában.

Egyes vélemények szerint a rák terjedéséhez erősen hozzájárul a dohányzás. Az utóbbi években számos laboratóriumban és kórházban végeztek ilyen irányban kísérleteket. A londoni rákkórházban a kísérletező tudósok hetenként háromszor dohánykivonattal kenték be a kísérleti patkányok és egerek nyelvéit. Ez azonban semmi eredménnyel nem járt, az egerek és patkányok nem kaptak nyelvrákot.

Leetzen az egereket 16 hónapon át mindennap koncentrált füst hatásának tették ki. Az egerek azonban megőrizték tökéletes egészségüket. Ennek alapján a tudósok általában arra a megállapításra jutottak, hogy a dohány füst nem lehet oka a nyelvráknak.

Más vélemények szerint a mustár elvezeték is nagy része van a nyelvrák előidézésénél. Angliában rengeteg mustárt fogyasztanak és igen nagy a nyelvrák megbetegedések száma is. Ilyen irányban is folytat ellenőrző kísérletek és ezek azután egészen meglepő eredménnyel végződtek.

A kísérletező tudósok mustárból fejlesztett gáz behatásának tették ki a kísérleti állatokat. A mustárgáz, bár kétségtelenül erősen izgató hatással van a szervezetre, nemcsak hogy nem okozott rákot, hanem éppen ellenkezőleg: ellensúlyozta a káros anyagok rákelőidező hatását.

Természetesen csak állati rákról van itt szó és ez megkérdőjelezhető az emberi rákbetegség természetétől.

Csupán a birminghami rákbizottság terjesztett be némileg optimisztikus jelentést. Eszerint egészen ritka esetekben sikerült ólom adagolásával enyhíteni a meglehetősen súlyos rákbetegségeket. Azonban az ólom is csak az esetek egészen kis százalékában bizonyult hathatós eszközzé.

Ezek szerint tehát még mindig csak a rádiumtól lehet komolyabb és megbízhatóbb eredményeket várni. Különösen a száj, mell és méhnyak esetében sikerült

eddig szép eredményeket elérni a rádiumkurával. Az egész birodalomban nagy rádiumpropaganda folyik most és minden városban gyűléseket rendeznek, mert hiszen a rádium rendkívül drága és komolyan csak akkor lehet felvenni a rák elleni küzdelemet, ha az angol kórházaknak és klinikáknak elegendő rádiumkészletük van.

Sajnos azonban, még a rádium sem

jelent biztos gyógyszert. Erről beszélt az angol rákellenes kampány egyik vezető személyisége, Sir Thomas Horder.

— A laikus közönség túlzottan optimisztikusan ítéli meg a helyzetet. Nem szabad azt hinni, hogy a rádium tökéletes biztonsággal gyógyítja a rákot. Ez a hit gyakran komoly bajokat is okozhat. Sok beteg ragaszkodik ahhoz, hogy rákját rádiummal kezeljék olyan esetekben is, amikor a rákos daganatot operatív uton is simán el lehetne távolítani. Az ilyen esetekben a kés mindig biztonságosabb és jobb gyógyszer, mint a rádium.

Az egész rákparlament beszámolóiból tehát végeredményben arra a következtetésre lehet jutni, hogy még mindig nagyon messze vagyunk a rák kórokozójának és a rák tökéletes gyógyszerének ismeretétől.

Száz berlini házat szerzett a megijesztett külföldi háztulajdonosoktól egy alkalmi berlini csoport

Megtévesztő közleményekkel operál a csoport Romániában. A berlini konzorcium visszakövetelési akció;

(Berlin, július 15. Az Uj Kelet tudósítójától). A berlini inflációs háztelkekkel kapcsolatos kellemetlenségekről és nagymértékű károsodásokról sok szó esett a múlt esztendőben egy a sajtóban, mint különösen az érdekeltek körében. — Tudvalevő, hogy az úgynevezett „Schwarzvertrag” alapján az annakidején kötött adás-vételi szerződések érvénytelenítését lehetett kérelmezni és a német bírói gyakorlat odaféjdött, hogy számos esetben még akkor is érvénytelenítette a szerződéseket, amikor a Schwarzvertrag az eladók érdekében készült. Már-már úgy látszott, hogy ez a veszedelem elmaradt s mind ritkábban lehetett hallani ilyen természetű perokról, amelyek az új tulajdonosokat, vagy megfosztották házaiktól, vagy legjobb esetben egy, a régi tulajdonossal kötött egyezség folytán az új tulajdonosra rendkívül terhes anyagi áldozatot jelentettek.

Most azonban újabb veszély fenyegeti a berlini háztulajdonosokat.

Lelkiismeretlen elemek Németországban és főleg Berlinben egyrészt hirdetések, másrészt a telekkönyvben s a cég-hivatalban eszközölt kutatások alapján kikeresik az inflációs eladásokat, felkeresik a régi eladókat. Ezekről potom pénzért jogigényeiket megvásárolják és az érvénytelenítési perek folyamata tételével a külföldi tulajdonosok ellen hadjáratot indítanak. Különös szeretettel vetik magukat az olyan ingatlanokra, amelyek részvénytársaság, vagy korlátolt felelősségű társaság (G. m. b. H.) nevére irattak. A német kereskedelmi törvény értelmében tudniillik az ilyen társaságok, amelyek egy ingatlan megvétele

céljából létesültek, kötelesek alapszabályaikba felvenni, hogy mely ingatlanok milyen vételáron való megvétele képezi a társaság célját. Ezt pedig az akkori alapítások legtöbbször elmulasztották az alapszabályokba felvenni és a német bírói gyakorlat értelmében az ilyen társaságok ingatlanokat jogérvényesen nem szerezhettek.

De a berlini konzorcium, melynek élén egy ügyvéd és egy „bevándorolt” német áll, nem ártall messzebb is menni. Számos esetben megtámad olyan vételkelet is, ahol a támadásnak semmiféle jogalapja nincsen. Ebben az esetben az a megrendelés vezető ezeket az elemeket, hogy a külföldi háztulajdonos nem fog belemenni egy évekig húzódó nagy pörbe s nem fizeti a drága berlini ügyvédek, hanem inkább egyezséget köt már azért is, mert ha a pör megindul, ez a telekkönyvben feljegyzetik és mindaddig, amíg a pör el nem dől, a házat sem eladni, sem megterhelni nem lehet. Ez az új üzletág egyáltalában nem bizonyult rossznak, aminek legfényesebb tanujele, hogy a fentemlített két ur az elmúlt évek során hasonló eljárással csaknem száz bérházat szerzett magának Berlinben.

A berlini háztulajdonosoknak tehát a legmesszebbmenő óvatosságot kell szem előtt tartaniok, annál is inkább, mert ugyanezek a kezek különböző országokban és így Romániában is megtévesztő közleményekkel segédkezve ajánlanak fel különösen kölcsön- és házkezelési ügyekben, valódi céljuk azonban az új tulajdonosok felkutatása, hogy aztán hátuk mögött Németországban orvtámadást intézzenek ellenük. Berlinben a közelmúltban számos ilyen visszakövetelési pört

helyeztek folyamatba. A tisztességes német közvélemény és a telekkönyvi hatóság már az ingatlanforgalom biztonsága érdekében is általában nem helyeshi ezen elemek tisztátalan üzemeltetését és érdeklődéssel néz a bíróság újabb állásfoglalása elé. A berlini háztulajdonosok szempontjából pedig célirányos volna, ha a külföldi viszonyokba avatott személyek vezetése alatt érdekeik közös védelmére szempontjából tömörülnek.

„A szamaritánus hajléka”

(„Manul Sámáriteanului”)

— Egy új folyóirat margójára —

Ezen a címen jelenik meg a fővárosban egy folyóirat, amelynek 2. száma most hagyta el a sajtót. Főszerkesztője Gala Galaction, a kisenevi teológiai fakultás dékánja, a mélyen humánus gondolkodásáról, tisztult és haladott világnézetéről ismert pap, aki a folyóirat első írt előszavában megkapó szavakban ismerteti a folyóirat célját.

„Mit mond szívetek — írja cikkében Gala Galaction — ha az ocean oly emberekkel találkozotok össze, ha különösen a csatornák területek városáiban oly emberek mellett haladtok el, akik számotokra ismeretlen nyelven beszélnek! Erre a kérdésre gyakran kaptam azt a választ, hogy még csak egy barátságos pillantást sem szánunk az átlagnak e polgárai számára. Nos, a „Szamaritánus hajléka” azokhoz az emberszerető és békés lelkekhez szól, akik a mindenkivel szemben való békés megértést akarják és akik ugyanabban az érzésben és emberi fájdalommal akarják megbékéltetni a beletörődve együtt látni összes embertársainkat”.

A folyóirat nem akar ismerni sem nemzeti, sem felekezeti, de még csak irodalmi előítéletet sem senkivel szemben és az evangélium legendás szamaritánusának békés hajlékát kívánja nyújtani mindazok számára, akiknek mondanivalójuk van. Az első két számban a román irodalom legnevesebb publicistái és gondolkodói: Cesar Petrescu, Emil Riegler-Dinu, Tudor Teodorescu-Braniște, Victor Eftimiu, H. Blazian, F. Aderca, Sandu Tudor, Radu Bouraeanu, Camil Petrescu, Perpessicius, Paul Sterian és mások szerepelnek hangulatos novellákkal, szociológiai és irodalmi tanulmányokkal. Melletük szóhoz jutnak azonban a kisebbségi publicisták is. Dr. Mihai Baban: „Az új zsidó probléma” cím alatt a zsidóság aktuális kérdéseit ismerteti rendkívül nívós és alapos tanulmányban. Dr. Joseph Berkowitz az antiszemitizmus történelmi háttéréből közel néhány érdekes adatot. Kakassy Endre az erdélyi magyar irodalom keletkezéséről, dr. Bernhard Capescu pedig az erdélyi német irodalom fejlődéséről ír. A folyóirat kétségtelenül értéket képvisel és a sokat hangzott kultúrkezelésnek, a népek közötti békének komoly, értékes organumává válhatik.

— Ha fáradt és izgatott, ha álmatlanságban és örökös félcíméletben szenved, ha hasgörcs, szívfájás, mellnyomás és fuldoklási rohamok kínozzák, akkor igyék reggel éhgyomorra 1—2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez megszünteti az emésztési zavarokat, elhárítja a vércélulást. Az emésztőszervek gyógyításának több orvostanára előismeri, hogy olyan tüneteknél, melyek a láposatorna tartalmának önmérgezéséből származnak, a Ferenc József víz különösen bevált. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Societatea pentru comerțul de mașini de cusut SINGER Bourne & Co.

INGYENI
modern műhímző tanfolyam,
varrás, szabás, szövés

a Singer varrógépeken, ahol mindenki díjtalanul részt vehet. A tanfolyam 1929 július hó 15-én kezdődött az Unitárius gimnáziumban Cluj, Calea Victoriei 12.

Jelenkészek és információk a Bourne & Co. üzletben, Str. Memorandului 20. és a tanfolyam helyiségében.

Selyem női ruhák
már 600 Leitől!

Harisnya, női konfekció, fürdőruhák nagy választékban.

Olcsó árak!

„HERCULES” S. A. fiókja, Reg. Ferdinand 13.

„Az Isten é

Megk
a r
olva

A liberál
szolt és

Bucuresti Bu
Kelet tudósítój
utáni ülések
gatási reform
Miután köztud
zéki pártok ki
viselői teljes s
karzatok is zse
rend előtt Pist
rosultak felség
pedig megállap
ségek ügyében
nister és libe
keverve.

Áttérnek a
fesszor, előba
közigazgatási
majd megkezd
vitája.

Duca a libe
kozatot olvas
hogy a most
törvényjavasl
nyole hónapig
mindazt, amit
építettek. (De
dásagi polit
szolgáltatja ki
politikai és p
rossz. Az ag
a kormány fel
zöl. A Duna-k
vedett a roma
tási törvény
diktatórikus i
Epen ezért a
visszautasítja
hagyja a par

Még mielőtt
kerülhetne so
akit tಂಬಲ
többség. Mani
reflektált a li
jelent. hogy
nak a közigar
szével foglalk
akar arra a k
általános poli
A nyilatkozat
valóságot és
fog afőllött, h
csak, hogy in
ebben az évbe
az elmúlt évb
vonatkozó vá
megy azokna
tiz esztendőn
tak az ország
vették 5 mill
találtunk az
járult még a
a közintézmé
adóssága. A
mányzásának
ficit volt. A k
lan erőfeszíté
ürök betömes
Az év első
lejt inkasszá
hónapban m

Schw
Ort. Zsi
intézet
Oradea.

Elemi, gim
kereskedelm
Kivánati

„Az Isten és a haza előtt a liberálisokat tesszük felelőssé az ország sanyaru helyzetéért”

Megkezdődött a közigazgatási reform vitája: a román ellenzéki pártok deklarációkat olvastak fel és kivonultak a parlamentből

A liberális párt deklarációjára Maniu rendkívül éles filippikában válszolt és kijelentette, hogy a liberálisok tizennyolcmilliárd deficitet hagytak maguk után

Bucuresti-Bukarest, július 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délutáni ülésének napirendjén a közigazgatási reform betervezése szerepelt. Miután köztudomású volt, hogy az ellenzéki pártok kivonulni készülnek, a képviselők teljes számban jelentek meg és a karzatok is zsufolásig megteltek. Napirend előtt Pistiner a bukovinai árvízkarosultak felségélyezését kéri. Ionilescu pedig megállapítja, hogy a berecki erdőségek ügyében Lepadatu volt kultuszminister és liberális szenátor is be van keverve.

Áttérnek a napirendre és Andrei professzor, előadó ismerteti jelentését a közigazgatási bizottság munkájáról, majd megkezdődik a javaslat általános vitája.

Duca bejelenti a liberálisok kivonulását

Duca a liberális párt nevében nyilatkozatot olvas fel, amely konstátálja, hogy a most benyújtott közigazgatási törvényjavaslat, amelynek elkészítése nyolc hónapig tartott, tönkre fogja tenni mindazt, amit a liberálisok tíz éven át építettek. (Derűtlenség). A kormány gazdasági politikája a külföldi tőkének szolgáltatja ki az ország kincseit. A külpolitikai és pénzügyi helyzet nagyon rossz. Az adókat nem inkasszálják és a kormány felesleges kiadásokat eszközöl. A Duna-kérdésben is vereséget szenvedett a román álláspont. A közigazgatási törvény széttagolja az országot és diktatórikus intézkedéseknek nyújt teret. Ezen ezért a liberális párt a javaslatot visszautasítja és tiltakozása jeleül elhagyja a parlamentet.

Maniu éles replikája

Még mielőtt a többi nyilatkozatokra kerülhetne sor, Maniu Gyula kér szót, akit temboló ünnepélyben részesít a többség. Maniu szokatlanul éles hangon reflektált a liberális nyilatkozatra. Kijelenti, hogy nem kíván a nyilatkozatnak a közigazgatási törvényt érintő részével foglalkozni, de igenis válaszolni akar arra a kritikára, amely a kormány általános politikáját illetik a liberálisok. A nyilatkozat elejétől végig elferdíti a valóságot és az ország majd itélkezni fog afelött, hogy kinek volt igaza. Nemcsak, hogy inkasszálják az adókat, de ebben az évben többet vettünk be, mint az elmúlt évben. A főlösteges kiadásokra vonatkozó vád mutatja, mily messze megy azoknak a szegénytelensége, akik tíz esztendőn keresztül megnyomorították az országot. Midőn a kormányt átvettük 5 milliárd 800 millió lej deficitet találtunk az államkasszában. Ehhez járult még a CFR 8 milliárd deficitje és a köztisztviselők másfélmilliárdra rugó adóssága. A liberálisok 10 éves kormányzásának eredménye 18 milliárd deficit volt. A kormány és az ország hallatlan erőfeszítéseket tesz, hogy ezek az úrk betömessenek.

Az év első hat hónapjában 13 milliárd lej inkasszáltunk és a következő hat hónapban még 24 milliárd lej kellene

az előirányzat szerint bevennünk. Mint-hogy havonta 3 milliárdnál több nem folyik be, 6 milliárd lej deficit állana elő, de a kormánynak kötelessége az, hogy az államháztartást aktívra tegye. Nem lehet tehát ilyen körülmények között felesleges adókról beszélni. A kormány jelentős megtakarításokat realizált 300 millió lej napidíjak elbocsájtásából, 500 millió lej bizottságok megszüntetéséből és 500 millió lej áll rendelkezésünkre a Krüger-féle kölcsönből. Megszüntetünk 3 minisztériumot és még

ebben a szesszióban meg kell szavaznunk néhány törvényt, amelyek az államgazdaság jömenetét biztosítják. A szűnyviteli törvény a közpénzek kezelésének fokozottabb ellenőrzését biztosítja. Isten és haza előtt önmagunkat felelőssé azért a helyzetért, amelybe az országot juttatták.

Ha a közigazgatási törvény ellen kifogásai vannak, úgy azt objektív kritikában részesíthetjük volna és nem kellene kivonulniok. A külföldi közvélemény tudja azt, hogy a liberálisok kivo-

nulása egyáltalán nem tragikus dolog, mert a közvéleménynek csak egy jelentéktelen része áll a hátuk mögött. Az országban teljes nyugalom van, kommunizmus nincs és irredentizmus csak Magyarországon van. Egy magyar miniszter nemsokkal ezelőtt a Behlen grófnál sokkal gyűjtőbb beszédet tartott, de Duca ur, az akkori külügyminiszter fel sem figyelt rá és nekünk kellett napirende tüzetnünk a kérdést. A kormány senkitől sem zavartatva folytatja munkáját az ország gazdasági és politikai konszolidációjának érdekében.

Goga az aversekánusok nyilatkozatát olvassa fel, amely lényegében ugyanazokat mondja, amit a liberálisok. Buzdugan lupista azt kifogásolja, hogy ezt a nagyfontosságú törvényt ilyen elhamarkodva hozzák a parlament elé. Mint demokrata párt, a lupisták nem vehetnek részt ilyenformán a törvényvitájában.

A liberálisok aversekánusok, lupisták rendre kivonulnak a többségi képviselők gunyos megjegyzései közepette, majd kezdetét veszi a törvényjavaslat általános vitája.

A kormány hozzákezdett a kisebbségi törvényjavaslat előkészítéséhez

Ghita Pop készíti elő a javaslatot. Kétezer abszolváljt jogász jelentkezik rendőrtiszti szolgálatra

(Bucuresti-Bukarest, július 15. Az Uj Kelet tud.) A Lupta értesülése szerint Maniu miniszterelnök az ősa plésszakon terjesztte a parlament elé a kisebbségi törvényjavaslatot. A miniszterelnök megbízta Pop Ghita képviselőt, tanulmányozza a többi állam kisebbségi rendszereit. Pop Ghita a parlamenti szünet megkezdésekor körutazást tesz az európai államokban és mindenütt a helyszínen fogja a kisebbségi kérdést tanulmányozni. Pop Ghita tanulmányának alapján fogja a kormány a kisebbségi tör-

vényjavaslatot elkészíteni.

Ghita Pop számos megyei képviselő egyike a legképzettebb és legprogresszívabb gondolkodású nemzeti parasztpárti képviselőknél, akinek a kisebbségi kérdéssel valótt progresszív felfogása az Uj Kelet hasábjairól ismeretes az olvasó előtt. Ghita Pop személye valóban garancia arra, hogy a kisebbségi törvény modern szemellen és minden sovén túlzástól mentesen fog elkészülni.

Bukarest, július 15. Néhány héttel ezelőtt szavazta meg a kamara a rendőr-

ség újjászervezéséről szóló törvényjavaslatot, amelynek alapján Ioanitzescu belügyi államtitkár, a „rendőrminister” megkezdte a rendőrség és a sziguranca reorganizálását. A törvény sulyt fektet arra, hogy a jövőben csak egyetemet végzett emberek kerüljenek be a felkészületlen elemek által kompromittált rendőrtiszti karba.

Bukaresti jelentés szerint a törvény alkalmazása folytán megüresedett néhány rendőrtiszti állásra 2000 abszolváljt jogász jelentkezett.

Hat miniszternek fogalma sincs arról, mit tartalmaz a kultusztörvény módosításáról szóló törvényjavaslat

Stere, Andrei és Ralea professzorok a módosítás ellen fognak felszólalni a Kamarában. „A kormány el fogja veszíteni a zsidóság 80 százalékának szimpátiáját” — írja egy neves román publicista

(Bucuresti-Bukarest, július 15. Az Uj Kelet tud.) A bukaresti Zsidó Nemzeti Club vasárnap délelőtti tiltakozó gyűlést hívott egybe a kultusztörvény módosítása ellen, amelyet a szenátus szombat este már meg is szavazott. A Tomis terem kiscinek bizonyult mindazok befogadására, akik a tiltakozó gyűlésen megjelentek. A gyűlés szónokai dr. Stere Adolf, dr. S. I. Stern, dr. Singer és Misu Benvenisit voltak, akik valamennyien a törvényjavaslatnak a napirendről való levételét követelték és különösen hangsúlyozták annak megengedhetetlen voltát, hogy a zsidókról megkérdéztük nélkül döntsön a kormány.

A kultusztörvény egyébként nemcsak az ország őszsidóságának tiltakozását váltotta ki. Az egész fővárosi sajtó a kormány ellen fordult úgy a törvénynek a keresztény, mint a zsidó egyházakat érintő módosítása miatt. Azok a lapok, amelyek egyébként fentartás nélkül támogatják a kormány politikáját, valamennyien egybehangozan anti-demokratikusnak és az ország lelki nyugalomát megzavaróknak deklarálják Vlad kultuszminiszternek a törvényhozó testület elé terjesztett javaslatát. Az Adeverul mai számában Serutator, a neves román publicista kel ki energikus szavakban a törvény módosítás ellen, amelyet

abszolút időszerűtlennek és feleslegesnek tekint.

A kormánynak az volt tulajdonképpen az egyetlen gondja most, hogy ezt a törvényjavaslatot keresztülhajszolja? A zsidó vallás szervezet módosítására vonatkozó passzusok azt bizonyítják, hogy a kultuszminister tanácsadói nem értették meg és nem értik ezt a kérdés-komplexumot. Elmondja Serutator, hogy a hitközségek a hívők adakozásából a széleskörű szociális és kulturális tevékenységet fejtenek ki. Vlad módosító javaslata azonban a szociális és kulturális tevékenységet szolgáló eszközök megsemmisítését jelenti és ugyanakkor erkölcsösen választási fegyvert ad a kormányok kezébe. Van az állam vezetésének egy principiuma, amelyet olyan klasszikus műveltségű államférfi, mint Maniu, nem hagyhat figyelmen kívül: „Quia non movere”. Kinek állott érdekében megzavarni az ország lelki nyugalomát? És miért? Utána jártam, kérdezősködtem, de sajnálatos kell kijelentnem, hogy senki nem tudott elfogadható indokot felhozni. Hat miniszter pedig — és a legfontosabbak — kijelentették, hogy fogalmuk sincs arról, mit tartalmaz a törvényjavaslat. Hat megengedhető-e ilyesmi? És vajjon a kormány érdekében áll az, hogy maga

ellen hívja ki az ország lakosságának egy részét, amely eddig többségében őszintén szimpatizált a nemzeti parasztpárttal? Ha a törvényjavaslatot megszavazzák, a Maniu-kormány a zsidó lakosság legalább 80 százalékának szimpátiáját veszti el. És vajjon: Lui prodest?

Serutator szerint egyetlen megoldás van. A kormány halassza el őszre a törvényjavaslatnak a kamarában való tárgyalását s addig is komolyan és alaposan tanulmányozza ezt a kérdést.

Az Adeverul tudomása szerint Vlad kultuszminiszternek a kultusztörvény módosító javaslatát több kormánypárti képviselő is helyteleníti és erős támadásban fogják részesíteni a kamarában. Többek között Stere, Ralea és Andrei fognak a javaslat ellen állást foglalni.

— Kommunista tüntetés Párisban. Párisból jeleltik, hogy tegnapi egy kisebb csoport olasz kommunista a július 14-iki francia szabadságünnepet felhasználva, utcai tüntetéseket rendezett. A rendőrség közbelépésére az egyik tüntető revolverrel lövöldözött. A lövöldözés azonban kárt senkiben sem okozott. A rendőrök több letartóztatást eszközöltek és a tüntetőket szétszórták.

Schwartz Menyhértné
Ort. Zsidó Leánynevelő-intézete -- Internátusa
Oradea, szaniszló-utca 13.
Elemi, gimnáziumi továbbképző és kereskedelmi iskolai leányok részére.
Kívánatra prospektust küldök.

Sikert, tragédiát és tragikomédiát jelentenek a repülési rekord-őrület frontjáról

Rómában diadalilal ünneplik az óceánrepülőket. A Pilsudski repülőgép kényszerleszállás közben felrobbant, egyik pilótája meghalt, másik megsebesült. Az északi sarkra indult „Untin Bowler” megszőkött utasaitól, akik most hajón kell hazatérjenek“

(Cluj Kolozsvár, július 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány hónap óta valóságos rekord-őrület vett részt az egyes nemzetek pilótáin. Naponta százzal keringenek a levegőben az új rekordokra törekvő gépek, amelyeknek pilótái vagy az Óceánt akarják keresztülszelni, vagy a távolsági, időtartami és magassági világrekordokat megdőnteni. A gombamódra elszaporodott vállalkozásoknak csak egész jelentéktelen része ér sikeresen célra, a többiek vagy eredménytelenül térnek vissza kiindulópontjukra, vagy végzetes katasztrófa áldozataivá lesznek.

A levegő meghódításának frontjáról érkezett legújabb jelentések közül első helyen a Romába érkezett amerikai Óceánrepülő pilóták ünneplése áll, akiket fejedelmeket megillető fogadtatásban részesítettek az olasz fővárosban.

Rómában diadalilal ünneplik az amerikai óceánrepülőket

Római jelentés szerint Williams és Jancey pilótákat Mussolini miniszterelnök nagyünnepélyesen tüntette ki. A kintutesteket a pilótáknak a tegnapi tiszteletre rendezett banketten a miniszterelnök nevében Balbo légügyi államtitkár adta át. Az aranyérem adományozási okmányban az olasz kormány kiemeli, hogy a két pilóta összekötött létesített az Egyesült Államok és Olaszország között, amelyet az olasz kormány rendkívül fontosságnak tart. A banketten megjelent az amerikai nagykövetség is. Balbo beszéde után szintén felszólt az óceánrepülőkhöz közül Williams köszöntö meg az ünneplést és a kintutesteket. Williams felajánlotta Balbonak és de Pinedo olasz pilótáknak legközelebbi amerikai útjukra azt a három kronómétert, amelyeket az óceán feletti repülés alkalmával ők használtak.

Elpusztult Lengyelország legjobb pilótája és legjobb gépe

Míg Olaszország és Amerika ujjongva ünneplik az óceánrepülőkhöz diadalát, addig Lengyelország Pilsudski marsallról elnevezett legjobb repülőgépeinek pusztulását és legjobb pilótájának halálát siratja.

Párisi jelentés szerint a Pilsudski repülőgép az Azori szigetek csoportjához tartozó Graziosa-sziget közelében lévő Brazileira-szigeten kényszerleszállást végzett. Ezt megelőzőleg a pilóták szikratáviratban végszavakat adtak le és a kényszerleszálláshoz alkalmas terület kijelölését kérték. A szikratáviratra Fayalból rádiogrammban válaszoltak és a Brazileira-szigetet jelölték ki a legmegfelelőbb leszállási pontnak. A sziget sziklás és egyetlen talaján a gép földetérés pillanatában felborult motorja felrobbant és a szárnyak tüzet fogtak. A leszállás közelében időző lakosok rögtön a repülőgéphez szaladtak hogy a pilótáknak segítséget nyújtsanak. Időközben azonban ekkor már menthetetlen volt. kórházbaszállítás közben meg is halt. Kubala könnyebb sérüléseket szenvedett. A repülőszerelesség halálos áldozatát tegnap a hatóság általános részvétele mellett már el is temették. A két lengyel pilóta a világháború ideje alatt

az orosz hadseregben teljesített szolgálatot 1920-ban pedig a vörös hadsereg eleni harcokban vettek részt. Izdkovszkit, aki Lengyelország legjobb pilótája volt, az exploziósnál szerzett súlyos sebei ölték meg.

Az „Untin Bowler” repülőgép megszőkött utasaitól

A rekord-láz krónikájának tragikomikus fejezet az „Untin Bowler” amerikai repülőgépek és utasainak fantasztikus sorsa. A repülőgép két pilótával, több amerikai neves újságíróval és megfelelő technikai segédzettel északsarki körutra indult. Port-Burwellben géphiba miatt kényszerleszállást végzett. Innen küldte a „Associated Press” munkatársa szikratávirót az alábbi nem mindennapi jelentést.

Az „Untin Bowler” repülőgép pilótái röglőzött barakkban gépkocsirészeket hoztak rendbe és jégtalpakot készítettek elő a gépnek, amikor az

északmók hírül adták, hogy a jég magával sodorja a repülőgépet. A partra kirohanna, a pilóták és utasok legnagyobb meglepetéssel látták, hogy a délnyugati irányú erős légáramlatok mind gyorsabban sodorják a gépet a jégtenger belsőbb vidékei felé. A repülőgép csakhamar olyan messzire került a jégtáblák sodrában, hogy már alig látszott belőle valami. A pilóták és utasok a hirtelen szokatlan magasságra vált dagálllyal magyarázzák a kellemetlen balesetet. Az északmók csónakjain a gép megkeresését ma megkísérik.

Néhány óra múlva azonban a legutolsó remény is szertefoszlott. Wood a „Chicago Tribune” munkatársa, aki a gép egyik utasa volt, szikratáviratban tudatta lapjával, hogy elszabadult repülőgépeket a jéghegyek a kikötőtől nagyobb távolságban összeroppantották és a gép elmerült. A pilóták és az újságírók

Ileana hercegnő is megfelebbezte adóját ...

Egy királyi adófelebbezés a jasi adóbizottság előtt

(Bucuresti-Bukarest, július 15. Az Uj Kelet tud.) A jasi adófelebbezési bizottság tegnap egy rendkívül érdekes ügyet tárgyalt, amely eddigelé páratlanul áll az ország adófelebbezéseinek történetében és amely a mostani nyomoruságos adóemelések időben bizonyára valamelyes vigasszal fog szolgálni az ország egyszerűbb halandókból rekrutálódó adófizetők hadának is. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy Ileana hercegnő felebbezte meg a jasi megyei Poéniban lévő uradalmára kivetett adót. A

birtokot évi 1 millió 30 ezer lej jövedelem után adozta meg a buzgó fiskus. A hercegnő a becsült tulságosan magasnak találta és sajtóközleg írta alá a felebbezést, amelyet tegnap tárgyalt Dimitriu bíró elnökölté alatt a jasi elsőszámu felebbezési bizottság.

A tárgyaláson a hercegnő uradalmának képviselőtében Brunning tisztartó jelent meg, aki tiltakozott a nagyarányú adókievetés ellen s kijelentette hogy be tudja bizonyítani azt, hogy a herceg-

nök uradalmának jövedelme nem haladja meg az évi 72 ezer lejt. Popa pénzügyigazgató, az államkincstár képviselője ezzel szemben kérte a kivetett adó összeg fentartását. A bizottság hosszas tanácskozás után felszóltotta a hercegnő tisztartója, hogy készítsen kivonatot a hercegnőnek a királyi palotában vezetett regiszteréből és amennyiben ez megtörténik, a bizottság érdemben is dönteni fog Ileana hercegnő felebbezése ügyében.

Visszafordultak az Óceán elől a francia pilóták

Az óceáni turára indult két francia pilóta útja kudarcra jutott. Párisi jelentés szerint Costes és Bellonte pilóták 28 óra 5300 km.-es út után visszaértek a le bourgeti repülőtérre. A pilóták nem tudtak megküzdeni az óceánon uralkodó hatalmas viharral és az Azori-szigetektől 350 km. távolságban visszafordulásra határozták el magukat. A francia közvélemény erkölcsi sikernek könyveli el a pilóták visszatérését és a kormány is elismerését fejezte ki Costesnek és Bellontenak előrelátásukért.

A pilóták kijelentették, hogy a mostani út tapasztalatai alapján nem sokára ismét megkísérik az óceánrepülő-utat. Az időjárás állandóan kedvezőtlene volt és nem tudtak megküzdeni az erős ellen szelekkel. Az Azori szigetek körül a vihar annyira erősödött, hogy 200 km.-es óránkénti gyorsaságukat 80 km.-re csökkentették le annak ellenére, hogy másfél-szeres benzinneménység fogyasztására voltak kényszerítve, mint ahogy azt eredetileg kiszámították. A repülőgép rádiókészüléke igen jó szolgálatokat tett repülés közben, nemcsak a parti állomásokra, hanem az óceánon haladó hajókkal is állandó összeköttetésben voltak.

Oroszország és Kína között „hidasnéméleti” incidens tört ki

A délkinai kormány a mandzsuri vasutak kétszáz orosz vasutasát letartóztatta kommunista propaganda címén. Végsőkéig feszült a helyzet Oroszország és Kína között

Csehszlovákia nincs megelégedve a magyar válaszigjegyzékkel

London, július 15. Oroszország és Kína között a hidasnéméleti csehszlovák-magyar incidenshez hasonló konfliktus tört ki. A két ország között a helyzet hovatovább mind feszültebbé válik. A délkinai kormány rendelkezése a mandzsuri vasutak mintegy kétszáz orosz alkalmazottját kommunista propaganda miatt letartóztatták s a szovjetkormány ezért erélyes tiltakozó jegyzéket intézett a délkinai kormányhoz. Moszkva jegyzéke követeli, hogy a letartóztatott vasutasokat haladéktalanul bocsássák szabadon és adjanak a szovjének elégtételt. Ha ez három napon belül be nem következnék erre az esetre Oroszország a legsúlyosabb represszáliákkal fenyegetőzik.

Több távolkeleti városban megtámadták a külső konzulátusokat, akiket kövekkel bevették s a konzulátusok személyzetét tetlleg inzultálták. Moszkva ban és Leningrádban tüntetések voltak a konzulátusok előtt, de a káthatalom védelmet nyújtott a konzulátusoknak a tüntetőkkel szemben.

London, július 15. A lapoknak jelentik Charbinból, hogy a napokban külön szovjet-meghatalmazottat várnak Mandzsuriába, aki tárgyalást akar kezdeni

a délkinai kormánnyal az orosz kezelés. Lez volt vasutvonalak táviró- és telefonvonalainak letaglalása és az orosz vasutások letartóztatása, illetve kiutasítása ügyében.

Charbinban azt hiszik, hogy a szovjet elépése alkalmas lesz a feszültség pillanatnyi enyhítésére.

Az Associated Press tudósítójának jelentése szerint a kínaiak fehér érzelmi orosz vasutasokkal helyettesítettek a penge-vonalakon az eltávolított szovjetvasutasokat.

Tojói távirat közli, hogy a japán minisztertanács a külügyminiszter megvilágításában tárgyalta a mandzsuri eseményeket s bár a helyzetet a végletekig nem látja kiélezettnek, leszögezni kívánta ezuttal is, hogy amennyiben akár egyik, akár másik részről japán érdekeket veszélyben forogni látnának, Japán kénytelen lenne a legszigorubb rendszabályokhoz nyulni.

Prága, július 15. A cseh sajtó ismerteti a magyar válaszigjegyzéket, de a lapok a Prager Presse és a Narodny Listy kivételével kommentár nélkül közlik le a jegyzéket. A Prager Presse a kormány nevében kijelenti, hogy a választ

nem tartja kielégítőnek. A válasszal szemben is fenn kell tartania a cseh kormánynak eredeti álláspontját.

A Narodny Listy arra mutat rá a válasszal kapcsolatban, hogy a magyar kormány láthatólag nem kívánja az elmentések kiegyenlítését és nem óhajtja a megegyezést és a békét, mert különben az igazán minimális cseh kívánásokkal szemben nem helyezkedett volna a teljes elutasítás álláspontjára. A cseh kormánynak a lap szerint nem szabad meghátrálnia és továbbra is követelnie kell a garanciákat és az elégtételt.

Pékek!

Száraz

tüzipiléc

kapható:

Fischer-fatelep

Str. Enescu 15. (Gyufagyár-ucca)

Telefonszám: 1300.

Dr. Lázár Piroska
leányliceum internátussal
egyetemre jogosít

Deutsches Seminar
Francia, angol tanfolyamok.
Budapest, V. Személynök-u. 21

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányási zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő, Str. Lipsicani 91.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomá át csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— Miss Romania newyorki ünneptelése. Newyorkban Miss Romania tiszteltetésére adott bankett alkalmából a hatalmas „Newyork Times” szerkesztőjének intervenciójára a következő kijelentést tette:

„Az első napon az Egyesült-Államok résztvevőinek felvonulása történt és azt masnap az összes európai és amerikai résztvevők együttes felvonulása követte. A juri figyelmeztet Miss Ausztria vonta magára, aki a szépségverseny első díját nyerte el. Különösen a lábai voltak nagyobb vizsgálatnak alávetve. Ekkor vettem észre, hogy Miss Ausztria lábait a „3Korona” védjegyjű harisnya ékesítette.

„A harmadik napon, — a döntés napján — én is a „3 Korona” védjegyjű harisnyát vettem fel és az összes résztvevők felvonulása után a juri Miss Ausztrianak az első díjat, míg nekem a világ szépségverseny második díját ítélt oda.

„Amerikába való utazásom közben kiszállva Parisban, hol Noailles grófnő — román eredetű írónő — meghívott és szerencsés kívánságai középette egy doboz „3 Korona” védjegyjű harisnyát ajándékozott nekem.

„Kötelességemnek tartom legnagyobb fokú halálra kifejezni Noailles grófnővel szemben, aki én eskely ajándékkal hozzásegített engem és hazámat a sikerhez.

Az angol királyt megoperálták, de állapota változatlanul aggasztó

London, jul. 15. Az angol uralkodón délelőtt folyamán végrehajtották a már bejelentett műtétet. Az operációt két specialista végezte, miközben a német herceg mindvégig a szomszéd szobában tartózkodott és leszte a király állapotáról az orvosok jelentését. Az angol uralkodónak a jelentés szerint két bordáját kellett elválasztani ami által a tüdőgöcsapatolható váll. A kiadott orvosi bulétin megállapítja, hogy az operáció sikerült, azonban ugyanakkor, hozzáfűzi azt is, hogy az uralkodó nincsen túl minden veszélyen. Tizenkét óra után egy néhány perccel hagyta el a királyi palotát az operációt végző hat orvos, akiket a palota előtt várakozó hatalmas néptömeg lelkesen megjelzett.

— Tábortábor szállítók a sómérok. Az erdélyi és bányai eserkészcsapatok, mint az előző években, az idén is megrendezik nyári táborozásukat. Ebben az évben a Rév melletti gyönyörű tájat választották ki táborhelynek és az elmúlt heti rossz időjárás dacára, az egész országországból programszerűen elindultak a csapatok a kijelölt helyre. A táborból érkezett értesítés szerint az összes csapatok szerencsésen megérkeztek és a tervszerűen előkészített táborhelyüket elfoglalták. Az időjárás rendkívül kedvező, a tábor élelmisése minden nehézség nélkül biztosítva van és így a csapatok között általános vígság s jókedv uralkodik.

— Ma indult Németország esoda-hajója első amerikai útjára. Berlinből jelentik: Kedden indul az új, hatalmas német Lloyd-gőzös első amerikai útjára. Indulását az összes német rádióállomások közvetíteni fogják. Később a nyílt óceánról tánczenét és üzeneteket fognak közvetíteni a Bremenről. Amikor az óriási utasszállító gőzös már csak ötszáz kilométernyi távolságban lesz az amerikai parttól, sürgős levélpostájával repülőgép fog startolni a fedélzetről s így a posta egy nappal hamarabb eljut rendeltetési helyére.

A kolozsvári hadbíróóság nem véleményezte a kolozsvári éhségstrájkolók részére az amnesztiát

A semmitőszék a hadbíróóság véleményezését kérte, amely azonban kedvezőtlen az éhségstrájkolókra

(Uj-Kolozsvár, július 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári katonai kórház második emeleti kórtermében kilenc elítelt munkásvezér még mindig tartja az éhségstrájkot. Az elítéltek, amint már megírtuk a bukaresti semmitőszék döntését akarták kiterjeszteni éhségstrájkjukra. A semmitőszék annakidején ki is tűzte a tárgyalást az ügyükben, azonban közben jelentés érkezett arról, hogy Konstancában a kolozsvári éhségstrájkhoz hasonló eset történt. Konstancában ugyanis a kolozsvári nagy kommunista párttal egyidejűleg eljárás volt folyamatban néhány kommunista összeesküvéssel vádolt munkásvezér ellen. A konstancai hadbíróóság a munkásokat annakidején több évi börtönbüntetéssel sújtotta, ami ellen azonban a konstancai elítéltek épen úgy, mint a kolozsváriak, fellebbezést jelentettek be. Az amnesztiarendelelet megjelenésekor pedig, mivel a helyi hatóságok az amnesztiarendeleletet nem akarták rájuk alkalmazni, ők is éhségstrájkba léptek. A semmitőszék első döntését azzal az indoklással halasztotta el, hogy mivel mind a két ügy azonos természetű és nem akarnak az egyikben a másik megismerése előtt prejudikálni. Így tehát újabb határnapot tűztek ki. Közben Dobrogeanu Gherea szintén éhségstrájkba lépett, ugyancsak azért, mert az amnesztiarendeleletet nem akarták rá alkalmazni. Ezek az egymásra torló körülmények voltak azok, amelyek mind a mai napig a bukaresti semmitőszék döntését halasztották s amelyek miatt

ma már huszadik napja sztrájkolnak egy a kolozsvári, mint a konstanca elítelt munkásvezérek.

A mai nap folyamán végre fordulat állott be az ügyben, Terpu ezredes kolozsvári hadbíróóság ma kapta ugyanis meg ez ügyben, a semmitőszék átiratát, amely anélkül, hogy a kolozsvári hadbíróóságot mondaná ki illetékesnek az ügyben, felkéri a kolozsvári hadbíróóságot, hogy mondjon véleményt az ügyről, nevezetesen, hogy alkalmazható-e az éhségstrájkolókra az amnesztiarendelelet, vagy sem. Az átirat egyben kéri, hogy a hivatalos véleményezéssel együtt az egész dossziert legrovidebb időn belül terjesszék fel a semmitőszékhez Bukarestbe.

Felkerestük ebből az alkalomból Terpu ezredest, aki az alábbi nyilatkozatot tette:

— Az amnesztiarendelelet kategórikus intézkedéseket tartalmaz a kolozsvári éhségstrájkolók ügyére vonatkozólag. Kimondja ugyanis, hogy a Marzescu rendtörvény alapján elítelt politikai foglyok, azok tehát, akik az állam, vagy az alkotmányos hatalom ellen követtek el merényletet és ennek alapján lettek elítélve, azokra az amnesztiatörvény nem vonatkozik. A kolozsvári hadbíróóság tehát ezek alapján az amnesztiarendelethez való hivatkozással kedvezőtlenül véleményezte az ügyet és ajánlotta, hogy az amnesztiálás iránti kérvényt egyszerűen utasítsák vissza. Az aktákat különben még mai nap folyamán fel fogom küldeni Bukarestbe.

Salamon Béla Kolozsváron Vasárnap este szufolt ház nézte, hallgatta és kacagta végig a kolozsvári Magyar Színházban Pest legnépszerűbb zsidó komikusait: Salamon Bélát, kijelölt változatban. Már első jelenésében megkötötté állapítani, hogy Salamon Béla taglejtéséért, hanghordozásáért Steinhardt Géza-tól tanult, de azért sok nagyon jóízű egyéni vonást tartalmaz meg, szívbemarkolóan művészi. Steinhardt a tegnapi Pestet figyelt, a cinikus, a résztvevőten pestit, ki egy jó viccért feladja a lelkiudvosságát. Salamon Béla már a mai Pestet ábrázolja, amelyben benne vibrál egy kis szív, egy kis jószág, az elszegényedettek emberisége. Alakjainak ügyfelfogottsága és esendő kedvessége eredeti színekkel vázol és egyuttal annyi drága jószágot sugározott, hogy első pillanatra meg kell szeretni. Salamon Béla a magyar-zsidó komikusok egyik legnívósabbja, nagyon vigyáz arra, hogy izléstelenség ne fájuljon el a játék és ezt a művészi princípiumot — ez kiérződik minden jelenésben — szigorúan megtartja társulata többi tagjaival is. Ha nem is mindig falregőző hatásokat hoz ki, mindenképpen olyan dert sugározott, ami mindenesetben hálával tölti el a nézőt. Salamon Béla társulata tulnyomó részben tréfákat és egyfelvonásos jeleneteket mutatott be. A tréfák leginkább helyzetkomikumra voltak beállítva, Nagy Endre egy nagyon találó és kiütő emberismerettel átszított egyfelvonásosa kivételével, amelyben a magyar-zsidó asszimilációt mutatja be a komikum görbe tükreben. Ebben a darabban Salamon Bélának nemcsak a humor, hanem drámai ereje is felbontakozik.

A társulat többi tagjai közül sok sikert aratott Berki Józsa, Orsolya Erzsébet, Lengyel Gizi és Jármai Karola, Komlós Vilmos és Fenyő Árpád. Külön ki kell emelni Sárosy Andort, aki nemcsak jól játszik, hanem tenorján meglehetősen jól énekel. (sz. i.)

Jogászok, kereskedők figyelmébe! A csődönkívüli kényszerügyességről szóló törvény most szenteltetett pontos szövegének kinyomatása román és magyar nyelven dr. Weisz Jenő és dr. Fenichel József kolozsvári ügyvédek feldolgozásában és Laufer Vilmos dévai könyvkereskedő kiadásában, pontos szövegmagyarázattal és az igazságügyminiszter indoklásával, most készült el és a közeli napokban már elárúsításra kerül.

Fürdőre, nyaralóhelyekre utazó előfizetőinket felkérjük, közöljék pontos címüket a kiadóhivatallal, hogy az Uj Keletet fűnnakadás nélkül küldhessük.

Zsebtolvaj, aki a belga király zsebében kotorászott. Brüsszelből jelentik: Két nap előtt a blankenberghi strandon egy zsebtolvaj kiürítette a belga királynak és származásának zsebeit. A megindított rendőri nyomozásnak sikerült felderíteni a zsebtolvaj kilétét, akit azonnal le is tartóztattak.

Tizenegy mázsa buza termett egy hold hátság földön. Bukarestből jelentik: A földművelésügyi minisztériumba érkezett jelentések szerint a buza termés azokon a vidékeken, ahol a vetést a télifagy nem pusztította el, rendkívül jó eredményeket mutat fel. Így a Bánságban egy hold föld átlag 8 métermázsza buzát termelt. Rekás, Lippa, Buziás és Gátalja környékén az átlagos termés holdanként 14 mázsa és csak a krasz-szörény megyei hegyes vidékeken száll le az átlagtermés 6 mázsa alá. A Duna alsófolyásánál és az Olv vidékén a termés szintén elsőrangú, holdanként itt is átlag 8 mázsa lehet számítani. A kukorica mindenütt az ország területén rekord-termést ígér. A bányási nagy malmok már most kötésekét csinálnak a törökbuzára és métermázsájáért 600 lejűt ígérnek.

A pincébe asott bűn napfényre került. Bécsből jelentik: Hahnenkampff ki-martoni fűszeres pincéjében egy férfi, egy nő, egy gyermek és egy kutya csontvázára bukkantak. A leletet beküldték a bécsi törvényszéki orvostani intézetbe, ez azonban nem tudott biztos szakértői véleményt mondani és kijelentette, hogy a csontvázakat már 1904-ben, de épen úgy 1919-ben is eláshatták a pincében. A szakértői vélemény mindenestre megállapítja, hogy a három embert agyonlőtték. Hahnenkampff, a ház tulajdonosa, kihallgatásakor kijelentette, hogy évekkel ezelőtt egy házaspár lakott nála, de később Amerikába vándorolt. Azóta nem hallott róluk. Arról nem tud, hogy gyermekük is lett volna.

A nézőközönség nevetett a gillinghami tüzoltóállászek halálvérgésén. Londonból jelentik: A borzalmas gillinghami katasztrófa áldozatainak száma tízenhatra emelkedett. A tragédia részletei hajmeresztőek. A nézők azt hitték, hogy az egész színjáték előre még van rendezve, mert a program szerint egy ház természetü leégését és a lakók megmentését akarták bemutatni. Amikor egy-egy vőférgénynek és menyasszonynak öltözött kadet a legnagyobb veszélyben megjelent az ablakban és segítségért kiabált, a nézők hangosan nevettek, mert azt hitték, hogy ez is a mutatványhoz tartozik. A tizennégy kadett szülei szemlétárára égett széné.

Aljechin és Bogoljubov szeptember 5-ikén mérkőznek a világbajnokságért. Wiesbadenből jelentik: Aljechin és Bogoljubov szerződést kötöttek a wiesbadeni fűrdőigazgatósággal, amely szerint szeptember 5-ikén mérkőznek meg a világbajnokságért.

A kverulánsok királya. Mr. James Powell, aki a Kansas állambeli Topeka városában lakik, a kverulánsok királya. Néhány hónappal ezelőtt Mr. Powell el akart utazni. A délelőtti 9 órai vonatot választotta és 10 perccel a vonat indulása előtt az állomáson volt. Épen ebben a pillanatban indult el a vonatja. Szidalmakkal árasztotta el az állomásfőnököt, a ki a legnagyobb csodálkozására azt a felvilágosítást adta neki, hogy ez nem is a mai vonat, hanem a tegnapi, amelynek jelzése 23 óra 50 perc késéses van. Mr. Powell erre nyugodtan várta a maga vonatát, amely azonban nem jött meg a vasutigazgatóság egy intézkedéssel, hogy a 24 órai időközött ennek a vonatnak be kell tartania és így csak másnap délelőtti 9 órakor fog indulni. A valóságban ez természetesen annyit jelentett, hogy a vasut igazgatósága egy vonatot egyszerűen kihagyott. Mr. Powell ezzel a megoldással korántsem elégedett meg. Beperelte a vasutigazgatóságot, követelt a vonatját és ha a bíróság igazat ad neki, akkor a vasutigazgatóság kénytelen lesz a kijelönyt Mr. Powell rendelkezésre bocsátani.

A „Garabonciás”, Erdély legjobb és legolcsóbb illusztrált vicclapja, félvé fennállása alatt országzsebre megnyerte a nagyközönség tetszését. A lap szerkesztője Gara Ákos, munkatársai pedig az ország legjobb humoristái. Illusztrátora Fuchs József, a fiatal gárda egyik nagy tehetségű rajzolója. Szenzációk a lap címrájzai, viccanyaga, sorthumora és szatirikus rovatai. A Garabonciás főerőssége azonban a páratlan olcsósága, mert a legszebb kivitelben számunként 6 lejért, egész évi előfizetésben 140, fél-évből 80 lejért kapható. Kiadóhivatal: Cluj, Str. Saguna 8.

Kénsav, sósav, salétromsav, accumulator sav
minden erősségben, vagon-tételben és ballonokban, gyári lerakatkunkban, legolcsóbban kapható:
Ullmann József és Fia
vegyláru import Oradea. — Telefon: 6-77.

Rádió

Idő: 10

KEDD, július 16. házi rádióján: Regina — gélus. 3. Rozya — Elégia. 5. Beethoven: Halló V. sante. 8. Káln Buday: Blues. né: Tangó. 11. Hírek 9.45. A 11. A Budapesti együttesének téről. (A Dun Vezényel Szöll Müller: Klapp Donauwellen Könyv lovass Rigoletto — a játék — megr Zuk in Tönen óra 10. Nem Vizálás jelent 12. Déli harang lomból, időjárás verseny folyt hangverseny f jelzés időjárás óra 30. Hírek Pontos időjelzés jelentés, hírek gányzenekarából Garamszeg Színház műve peare Sziberia

Bécs: 20.05. verseny. Ba Beethoven, C és dalest. M operából. Sain la operából. 2 zene Belgrád. óra 35. Ing. 1 lin: 20. Umber nier” című ze az állami Ope dalek és paro 22.15. Vidám zene. 22.20.

Briinn: 20.20. risenkova ope sével. Hamb Amerika zen műsoruk: Flo nyitánya, due Schubert dal Hochzeit”. Tannhäuser Wagner „Tan Puccini „Mad rájából aria. Delila című o lovag” című gánybáró cím „Maricza gró hangverseny „Bremen” fed

Katonitz: tésé Varsóból Königsberg: Tánzene és se a „Bremen röl. Kassa: 19 senye. Beetho verseny Föz Drezda: 20.03 no: 20.30. Z Jazz-band. 2 tet. Prága: 2 hangverseny. nyok és oper népdalok. To tó” című ope 20. Esti hang

Szarda, jul Mandits Szal 1. Lanner: U Rossini: Ha cini: Pillang coby: Sibyll noff: Dallam 7. Rubinstein fályatána. 9. Friul—Ar Hírek. 9.45: 10.10: Nemze

Rádió műsor

Idő: közép-európai

KEDD, július 16. Budapest. 9.15 A rádió házi triójának hangversenye. 1. Rossini: Regina — megnyitó. 2. Micheli: Angéhus. 3. Rozycki: Krakoviak. 4. Renée: Elégia. 5. Beethoven: Esz-dúr trió. 6. Morana: Halló Wien. 7. Demaret: Caresante. 8. Kálmán: Cirkusz hercegnő. 9. Buday: Blues. 10. Dr. Schlemmel Emilné: Tangó. 11. Brodsky: Fox-trott. 9.30 Hírek 9.45. A hangverseny folytatása. 11. A Budapesti Rendőrszenekar fuvóegyesületének hangversenye a Vigadóterről. (A Dunakorzó kávéház teraszán). Vezényel Szöllösvy Ferenc karnagy. 1. Müller: Klappa induló. 2. Ivanovici: Donauwellen — keringő. 3. Suppe: Könnyű lovasság: megnyitó. 4. Verdi: Rigoletto — ábránd. 5. Kéler Béla: Vigjáték — megnyitó. 6. Schneck Ein D' Zug in Tönen — egyveleg. Közbe: 11 óra 10. Nemzetközi vízjelző szolgálat. Vízjelzés jelentés magyarul és németül. 12. Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárás jelentés. 12.05 A hangverseny folytatása. 12.25. Hírek. 12.35 a hangverseny folytatása. 13. Pontos időjelzés időjárás- és vízállás-jelentés. 14 óra 30. Hírek. Élelmiszerárak. 16.45. Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés. Hírek. 17.10. Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye. 18. Vitéz Garamszeghy Sándor, a Nemzeti Színház művészeinek előadása: „Shakespeare Szibéria.”

Bécs. 20.05. Zongora- és hegedűhangverseny. Bach, Mozart, Leoncavallo, Beethoven, Chopin számok. 21.05. Aria és dalest. Műsor: Verdi „Don Carlos” operából, Saint Saens: Sámson és Delila operából. 21.30 Szórakoztató és tánczene. **Belgrád:** 20. Szerb cigányzene. 21 óra 35. Ing. Nikola Cveiv dalestje. **Berlin:** 20. Umberto Giordano „André Chénier” című zenedrámájának közvetítése az állami Operaházból. **Bern:** 21. Vidám dalek és paródiák. 21.45. Operettzene. 22.15. Vidám est. **Pozsony:** 20.20. Tánczene. 22.20. Kávéházizene közvetítés. **Brünn:** 20.20. Orosz hangverseny. M. Borisenkova operabükkésnő közreműködésével. **Hamburg:** 20.40. Németország-Amerika zenekari hangverseny. Főbb műsorok: Flotow „Mártha” című opera nyitánya, duett „Mártha” című operából Schubert dal. Goldmark „Ländliche Hochzeit”. Schumann dal. Wagner: Tannhäuser induló. Elisabeth áriája Wagner „Tannhäuser” című operájából, Puccini „Madame Butterfly” című operájából ária, Saint Saens: Sámson és Delila című operájából, Strauss: „Röszalovag” című operájából, Strauss Cigánybáró című operettjéből, Kálmán „Marica grófnő” című operettjéből. A hangverseny szünetjeiben jelentések a „Bremen” fedélzetéről.

Kattowitz: 20. Hangverseny közvetítése Varsóból. 22.45. Esti hangverseny. **Königsberg:** 20. Operarészletek. 22. Tánczene és kísérleti tánczene közvetítése a „Bremen” oceanjáró hajó fedélzetéről. **Kassa:** 19.05. A kassai trio hangversenye. Beethoven est. **Krakó:** 20. hangverseny közvetítése Varsóból. **Lipese-Drezda:** 20.05. Szórakoztató zene. **Milano:** 20.30. Zenekari hangverseny. 23. Jazz-band. **Nápoly:** 21.30. Rádió kvartet. **Prága:** 21.20. Dalok. 21.40. Zongora hangverseny. **Stuttgart:** 20.15. Nyitányok és operáriák. 21.30. Régi német népdalok. **Torino:** 21. Mascagni. „Zanetto” című operájának közvetítése. **Varsó:** 20. Esti hangverseny.

Szerda, július 17. Budapest. 9.15: A Mandits Szalonzenekar hangversenye. 1. Lanner: Udvari báltáncok, keringő. 2. Rossini: Hauptpöke, megnyitó. 3. Puccini: Pillangókisasszony, ábránd. 4. Jacoby: Sibyll, egyveleg. 5. Rachmaninoff: Dallam. 6. Blaauw: A zenélő óra. 7. Rubinstein: Kaszmiri menyasszonyok fáklátánc. 8. Tosti: Malia-szerenád. 9. Friml—Artok: Valse Papillone. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 10.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. Víz-

állásjelentés 12.05: Gramofónhangverseny. Műsor: 1. Reeder: Török-magyar induló. (Zygfried és cigányzenekara.) 2. Gulon: Run Mary, Run. (Éneklj Edna Thomas.) 3. Ellenberg: A fekete erdei malom. (Zenekar és kórus.) 4. Yoshitomo: Japán tánc. (Zenekar.) 5. Geibl: Kentucky baba. (Éneklj Vaughan de Leath.) 6. Sgabatti: Camicia Nera Italiana. (Zenekar.) 7. Daykin: Sir Roger de Coverley. (New Mayfair Orchestra.) 8. A Volga felett. (Éneklj Franz Hoffmann.) 9. Urbach: Repülő induló. (Katonazenekar.) 10. Alford: The Two Imps. (Xilofon duett, zenekari kísérettel.) 11. Morgan: The Argentine, Portuguese and Greek. (Éneklj Duncan Sisters.) 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 15.30: A Magyar Rádió Újság „Morse” tanfolyama. 16.10: Kadie Ottokár dr. c. egyet. tanár felolvasása: „Védjük meg természeti emlékeinket”. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.10: Kertész József: „Rádió a tengeren”. Felolvassa a szerző. 18: Oselényi József, a Nemzeti Színház művészeinek magyar nótadélutánja. Bura Sándor és cigányzenekarának kísérettel. 19.15: Rádió-amatőr-posta. 20: Operaelőadás a Studióból. „Pillangókisasszony.” Dalmű három felvonásban. Szövegét Long János L. és Giacosa G. Fordította Várady Antal. Zenéjét szerezte Puccini G. Vezényel Belaszo David nyomán írták Illica L. és

Polgár Tibor karnagy. Utána kb. 22.20: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Majd Bachmann jazz-band a Duna palota-nagyszállóból.

Bécs. 20.05: Tarka est. 21.15: Népszerű esti hangverseny Julie Szamok hangversenyének közreműködésével. Dalok, operett-részletek, valczek. **Belgrád.** 20: Zenekari hangverseny. **Berlin.** 21.30: Régi kamarazene. **Bern.** 20.30: Szimfonikus hangverseny. **Pozsony.** 19: Filharmonikus hangverseny. **Brünn.** 19. Filharmonikus hangverseny. **Frankfurt.** 20.30: Szimfonikus hangverseny. **Hamburg.** 22: Bezelgetések közvetítése a „Bremen” fedélzetéről. **Kattowitz.** 20.30: Hangverseny közvetítése Varsóból. **Königsberg.** 20: Viktor Hollaender: „A strand szépe” c. zenésjátékának közv. **Krakó.** 20.30: Hangverseny. **Milano.** 20.25: Könnyű zene. 22.10: Szórakoztató zene. **München.** 21.45: Tempó-Tempó, rádió-jazz, utána esti hírek és hangversenyek közv. a „Bremen” oceanjáró hajó fedélzetéről. **Nápoly.** 21.02: Leoncavallo „Zaza” című operájának közvetítése. **Prága.** 19.05: Filharmonikus hangverseny. **Riga.** 20: Népszerű zenekari hangverseny. 22.30: Gramofon tánczene. **Róma.** 21: Mascagni „L'amico Fritz” c. operának közvetítése. **Stuttgart.** 20.15: Zongorahangverseny. **Torino.** 20.55: Könnyű zene. **Varsó.** 20.30: Cívinska-Bojanovska szopránénekésnő hangversenye. Műsora: Bach: Air, Beethoven: Rondino, Massenet: Air et Gavotte, Csajkovszky: Melodie.

SZÍNHÁZ—MŰVÉSZET

A Magyar Színház műsora:

Kedden 5 és 7 órakor: Szilveszter Párisban. (Két amerikai nyárspolgár kalandjai Párisban. 8 felvonás. Ujdonság. Másfélórán át tartó kacagás. Ezenkívül: Foch marshall életének főeseményei és fejedelmi pompájú temetése Párisban. A marshall látogatása Bukarestben és Giurgiuban. (Naponként csak két előadás: 5 és 7 órakor. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.)

Kedden este 9 órakor: Salamon Béla vezette mellett a budapesti terézkörűti színpad teljes kabaré-együttesének vendégjátéka. (Új műsorról. Sorozatszám: 426.)

Szerdán 5 és 7 órakor: Szilveszter Párisban. (Két amerikai nyárspolgár: kalandjai Párisban. 8 felvonás. Ujdonság. Másfélórán át tartó kacagás. Ezenkívül: Foch marshall életének főeseményei és fejedelmi pompájú temetése Párisban. A marshall látogatása Bukarestben és Giurgiuban. (Naponként csak két előadás: 5 és 7 órakor. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.)

Szerdán este 9-kor: Salamon Béla vezette mellett a Budapesti Terézkörűti Színpad teljes kabaré-együttesének bucsuvendégjátéka. Sorozat 427.)

Csütörtökön 5 és 7 órakor: Paradicsom, vagy nizzai éjszaka. (Az angol filmgyártás világhódító rekord-ujdonsága.)

Csütörtökön este 9 órakor: Körösladányi, az európai hír szugessztor telepatikus szugessziós és távolbárló előadása. Halvan szenzációszám. (Esti előadás, délutáni mérsekelt helyárakkal.) Ssz. 428.

MOZI

CORSO-filmszínház műsora:

Kedden 5, 7, 9 órakor: A szerelem paszirtája. Főszereplők: Evelyn Holt és Henry Stuart. Előjáték: Amerikai burleszk, 2 felvonásban.

Szerdán 5, 7, 9 órakor: A szerelem paszirtája. Főszereplők: Evelyn Holt és Henry Stuart. Amerikai burleszk, 2 felvonásban.

Csütörtök 5, 7, 9 órakor: A szerelem paszirtája. Főszereplők: Evelyn Holt és Henry Stuart. Előjáték: Amerikai burleszk, 2 felvonásban.

Penteken 5, 7, 9 órakor: Premier! Az ősi szezon megjelenséiből egyik legnagyobb filmszenzáció: Az élő holttest. Főszereplők: Maria Jakobini, W. Padovkin.

GRAND

nyári mozzó műsora, városháza udvarán

Kedd este 9-kor 2 szenz. prémier: Vesze ülmes bübáj. A legszebb szöke amerikai filmszínésznővel, Ralston Estherrel és a Wings főszereplőjével: Arlen Richard-dal. Ugyanakkor Zakariás dudája. Főszerepben Jack Duffy, a világ legkedveltebb komikusa Ezenkívül nagyszerű kísérő műsor.

HÖLGYEIM!

Legújabb párisi, wien csipke-lőszőr modellek. Bangkok, japán panama és exotikus szalmakalapokat feltűnő olcsó árban árul az

„IDEAL” női kalapszalagon Cluj, R. Ferd. 8. Férfi és női kalapok formálás, Panama és Girardi tisztítása 48 óra alatt a legújabb divat szerint, gyári árban készülnek.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Közgazdaság

Negrutiu mérnök lett a kolozsvári Iparkamara elnöke, dr. Sebestyén József és Mircea szenátor az alelnökök

(Cluj-Kolozsvár, július 15. Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara vasárnap választotta meg új elnökségét a kamara disztermében, amely ez alkalomra zsúfolásig megtelt a kamara tagjaival és póttagjaival. Dr. Augustin Andrei törvényszéki elnök megnyitó beszéde után először az elnök személyének megválasztására került sor. A titkos szavazás során 38 szavazatból Jon Negrutiu mérnöknek, a kamara eddigi elnökére 37 szavazatot adtak le, míg egy szavazólap üres volt. Az elnök személye egyébként egy pillanatra sem volt vitás. Negrutiu mérnök a kamara tagjainak öszbizalmából foglalja el az elnöki széket és megválasztása után lelkes ünneplésben részesítették.

Ezután az alelnökök megválasztására került sor. Jilescu azt hangoztatja, hogy a tradícióknak megfelelően, a kereskedőosztály által választott alelnökök románoknak kell lennie. Peulea Marius, a Banca Albina igazgatója ezzel szemben kijelenti, hogy a kamara életében nem szabad politikai szempontokat bevinni és hogy a megválasztottak az ipar és kereskedelem érdekeit kell tudni képviselni. A felszólalásokra Negrutiu elnök reflektált, majd a kereskedőosztály alelnökének megválasztására került sor. A kisebbségi kereskedők

dr. Sebestyén József ügyvédet támogatják, aki a második menetben elnyerte a relatív többséget. Pasen kereskedővel szemben s így az elnök az ő megválasztását enuniciálta. A közgyűlés dr. Sebestyén megválasztását nagy lelkesedéssel és örömmel vette tudomásul.

Sebestyén dr. személyében valóban olyan ember kerül az iparkamara élére, aki közéleti tevékenységével Kolozsvár kereskedői és iparos köreinek általános megbecsülését vitta ki. Mint elismert jogászra, Sebestyén dr.-ra különösen fontos munka fog várni most, midőn a kormány az ország gazdasági törvényhozásának teljes megreformálásán dolgozik.

Ezután az ipari szakosztály alelnökének megválasztására került sor. Az első menetben Régi Károly 13, Mircea szenátor 9 és dr. Szántó Miklós egy szavazatot kaptak. Miután a relatív többséget egyik jelölt sem nyerte el az elnök megismételtette a szavazást és a második menetben 12 szavazattal Mircea szenátort választották meg. A gyűlés végén beiktatták a kamara jogszertint tagjait, akik a törvény értelmében dr. Emil Natiegan, dr. Viorel Tilea, dr. Deneu, báró Josika János, Weisz József, Simion Nemes, dr. Critob John, Jonecu és Moroiu György lettek.

A betéti társaságok kültagjaira eső tiszta nyereség megadóztatása. A központi adóügyi (84-es) bizottság a napokban tartott ülésén a következő határozatot hozta: A betéti társaságok adókövetésénél az adóalap kiszámítása alkalomával levonásba helyezendő kültagnak (betétes) járó tiszta nyereség, mivel ezután a nyereség után a betétes jövedelmét adó fizet, így tehát ez esetben az egyenes adóról szóló törvény 33. cikkét

kell alkalmazni épp úgy, mint a részvénytársaságoknál. Ezzel szemben a betétesnek járó tiszta nyereség összegvédelmi adó alá esik éppúgy, mint a részvénytársaságokéval a részvényeseknek az osztalékból származó jövedelmé is. A 84-es bizottság ezen határozata ez évben csak azoknál az adókövetéseknél hajtandó végre, amelyek még nem emelkedtek jogerőre.

v,
,
av
ballo-
Fia
6-77.

JAZOMIR

Egy hős pacifista története

Írta: ALEX SLANK

(7)

„Tegyétek ahová akarjátok, nálunk nincs helye az ilyeneknek”.

A szanitéc, amikor visszavezetett, a villamoson találkozott egy ismerőssel. Halkan beszélgettek és ebből a beszélgetésből megtudtam, hogy rólam van szó. „Mesüge”.

Ezt már valamivel hangosabban mondtam, abban a hitben, hogy nem fogom megérteni. A szó azt jelentette, hogy végérvényesen bolond vagyok, aminek természetesen módfelett megörvendeztem és amikor bevitték a kórházba, már olyan jól éreztem magamat, hogy majdnem visszanyertem a józanságom. De azért nagyon vigyáztam magamra és a légycfogás mozdulata szerencsére ösztönös reflexzok változtatták át bennem. Sokat úgy sem szerettem beszélni és így éreztem, hogy különös bajok nem lesznek velem a frontot illetően. A szanitéc nemsokára elvezetett többemagammal a tetvetlenítőbe, le kellett adnunk ruháinkat és valamennyiünk a hideg tus alá állottunk. Tekintet nélkül arra, hogy milyen baja volt az illetőnek. A tüdővész katonák is a hideg zuhany alá kerültek, ami természetesen nagyon járult hozzá a gyógyulásukhoz. Véleményem szerint a gyógyulás a kórházban a katonák szempontja szerint nem is volt fontos.

A többieket lefektették, én azonban csak leültem kijelölt ágyamra és légycfogás közben folyton arra gondoltam, hogy mi történik majd ezután. Az éjszakát nyugodtan töltöttem és reggel egy magas, szimpatikus, gólemképi fiú sorra járta az ágyakat, lefektette az ágyak fölött a fejtáblát, rendezgette a műszereket és minden beteghez egy-két kedves szava volt. Gondoltam ez valami fiatal orvos, nagy, nagy protekcióval. A fiatalok ugyanis ott kint, a köztöblyekek és a divíziók kórházaiiban vannak, akik egy ellenséges támadástól épp úgy reszkettek, vagy talán még jobban, mint a baka bent a lövészárkban.

Igazán megirigyeltem ezt a fiatalembert, de csak addig, amíg jött a doktor. Az ezredorvos szemüveges, vastag bajusza, egészen komoly ember volt. Odajött a betegekhez és mögötte a fiatalember állott fehér köpenyben. Amikor odajött hozzám és ábrnyújtotta az egyik műszert, a doktor hirtelen megfordult.

— Mit keres maga itt. — kérdezte a fehér köpenyeges fiatalembertől.

— Nekem egy özvegy édesanyám van otthon — szót a világ legtermészetesebb hangján a fehér köpenyeges.

— Hogy értsem ezt?

— Kérem nekem van egy bátyám a fronton, aki meg is sebesült.

— En nem vagyok kíváncsi ezekre, én azt kérdezem, hogy mit keres maga itt?

— Kérem én itt vagyok...

Eannyi volt az egész és a fiatalember továbbra is kísérte a doktort, mindent ügyesen a kezébe adott, láttam nélkülözhetetlennek ravaszkodta magát. Mindjárt arra gondoltam, hogy ezzel a lógóssal meg fogok barátkozni. Szórakozottan látszott és hallottam, hogy valaki az ágyam mellett azt mondta róla, hogy kormányozható siketsége van.

Amikor az orvos elvégezte vizitjét, a szobában kicsi zaj támadt. Lassan beszívárogtak a betegek rokonai, akiket fölvidított az én rendületlen légycfogásom. „Ha a muszkákat is így el lehetne fogni!” — sóhajtott egy segédszolgálatos, akinek jobb helye lett volna a fogolytáborban, de hallotta, hogy öregekkel cserélik ki a fiatalabb irodistákat, hát idebujt. Micsoda fogalmaik vannak ezeknek a muszkafogásról!

A nap nem mulhatott el anélkül, hogy Fromm Ferencet meg ne ismerkedjem. Így hívták a fiatal katonát, aki állandó szobainspekciós volt és jobbkéz a doktornak. Láttam, szíves-kedvesen bánt a paraszti katonák hozzátartozóival, szerette a gyerekeket, az egyik beteg kato-

na behozott csecsemőgyereket a karjára vette és jóízűt nevetett, amikor a gyerek lenedezte fehér köpenyét. Így csak pacifisták viselkednek.

Délig már én is nélkülözhetetlennek tettem magam, egész kabaret csináltam a kapkodásaimmal és azzal, hogy a szoba közepére állva követeltem a háború azonnali való likvidálását. „A tisztákat a templomok elé, öleg nénihez, a legénységet pedig a színpadok kultúrái mögé a szép művésznőkhöz!” Nincs többé aranyujtás és pénzestrotti a primadonnák számára! Vége, vége, véget Következik a boldog, szép, kacér társadalom!” Tragikus komolysággal adtam elő a mókás dolgokat, amivel tartós sikereimet arattam. Senkinek eszébe nem jutott szánakozni rajtam, a fronton megörült katonán.

A rávasz Fromm Ferenc volt az egyetlen, aki megsejtette, hogy meglógtam. Volt egy kézmozdulata és a szemének egy bágyadt, de határozott villanása, amiből én ezt megtájtam. Feltűnés nélkül utánamentem a katonák ebéd utáni szunditása alatt és a folyosó végén, senki sem volt a közelben, megszólítottam. Egészen bizalmasan:

„Feri, te mióta lógsz?”

„Ne olyan hangosan! Te megfigyelés alatt állsz, tudd meg!”

„En? Engem az elmeegógyintőzetben a legszabályszerűbb bolondnak találtak.”

„Nem azért figyelnek, hanem mert propagandistának tartanak. Nagyobb baj, ha a fronton pacifisták válnak az emberek, mintha megbolondulnak, vagy megsebesülnek.”

„Jól van Feri, köszönöm a közléseidet, de én arra kérlek, vigyél ki két levelet tőlem.”

„Hol fogod azt megírni?”

Meghökkenem és gondolkodtam.

„No azért ne ijedj meg, és majd megrendezem a dolgot. Azonnal mond el kinek írjak. És még valamit. Te itt sokáig nem fogdoshatsz legyeket, neked át kell menned majd más és más betegségre. Az örültnek semmi jövője nincs a kórházakban.”

Igy azután kénytelen voltam Fromm Ferencet beavatni minden titkomba. Jó bajtársnak bizonyult, azt meg kell hagyni és semmi okom sem volt a féltékenységre. Magda az idegemberekhez kerest és talált őszinte kontaktust. Fromm Ferenc jelleme kalandos természet volt, a lelke mélyen mégis nyárspolgár, mint a házra hajló nagy darab emberek általában. Nagyon szeretett sokat beszélni, ilyenkor látszott, hogy önmagát élvezi. Hogy Magdához semmi köze nem volt, azért külön szerettem.

(Folyt. köv.)

SPORT

A bukaresti Venus nyerte a futballbajnokságot

Venus—Románia 3:2 (2:0). A Románia nem játszott a ki formáját. A győzelem megérdemelt, de nem a bajnokságra

(Bucuresti—Bukarest, július 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az országos futballbajnokság vasárnap elődöntésére a Venus lett annak győztese. Nem az a tény, hogy bukaresti csapata győzött, kelt meglepetést, hiszen a főváros futballsportja ma már teljesen egyenrangú az erdélyivel, — ahol a pénz van, ott van a sportban is a tudás és lehetőség a fejlődésre, — hanem az, hogy a mérsekelt tudású Venus lett a bajnok. Ezt a csapatot, amely a Colteat és Dragos Vodat csak meghosszabbított játékidőben tudta legyőzni annak a különös szerencsének a jóvoltából, hogy minden országos bajnoki meccsét odahaza játszotta, — le kellett volna győznie a Romániának, amely sohasem állott és talán sohasem is fog állani olyan közel a büszke bajnoki címhez, mint vasárnap. De a Romania idegei épp a legfontosabb meccsen mondották csődöt, híres halvesora felmondta a szolgálót és így a Venus megérdemelten nyerte a játékot.

A lendület, tempó, energia és a nagyobb lelkesedés is a Venus oldalán volt és ez elköltötte a küzdelmet, amelyben a technikai tudásnak meg kellett haljania az erősebb akarat, nagyobb ambíció és állóképesség előtt. Lapunk vasárnapi számában rámutattunk arra, hogy a Romania csak abban az esetben győzhet, ha kezdettől fogva nagyobb lelkesedéssel és a tempó megfelelő fokozásával fog küzdeni. Ezzel szemben a bukarestiek diktálták az iramot és a finisben is ők voltak a helyzet urai.

7000 főnyi közönség előtt a Romcomit pályán folyt le a mérkőzés. Az első félidőben változatos játék, majd fokozatosan a Venus fölénye alakul ki. Csatárai sorra vezeték a veszélyes támadásokat, de a Romania védelme részen van. Végre a 19. percben egy kapuelőtti kavarodásból Stanciuának sikerül megszereznie az első gólt. Alig ült el a közönség tapsvihara, Doci a Venus egy újabb támadását handsel akasztja meg, a megítélt tizenegyeset Tanase rendeltetési helyére juttatja. 2:0! A félidő további részében a kolozsváriak erősen igyekeznek ered-

ményt elérni, de halvesoruk nem tudja tartani a Venus csatársorát, amely nagyon él és sokszor veszélyeztet.

A második félidőben mindenki Romania offenzívát vár, mégis inkább a Venus van frontban. A 16. percben dől el a mérkőzés, amikor Stanciu lövését Motoroiu a harmadik góllá értékesíti. A Romania már csak szépíteni tud. Ez sikerül is a 18. percben Chifor tizenegyesével, a 22. percben Cipeigan egyéni góljával. A finist azonban már újból a bukarestiek diktálják.

A bukaresti csapatból Barbulescu kapust, Popovici és Draghici háttérvédet, Pantazi és Tanasa halfokot, Stanciu és Nicolescu belső csatárokat emeli ki tudósítónk, a kolozsváriak közül Molnar kapus volt a legjobb, Chifor is megfelelt, Baba volt a halfok között a kevésbé rossz, a csatársorban Huniade és Novac mutattak valamit. Jóval kevesebbet, mint tudnak.

Vatianu Titus dr. bíró sok hibát csinált, túlnyomóan Kolozsvár terhére és két tizenegyeset nézte el a Romanianak.

Egyéb eredmények: Kolozsvár. Hagibbor—KAC 0:0, bíró Lehocz. RMS—Dési CFR 3:2 (3:0).

Nagyvárad. Crisana—Dévai Grancsárok 1:0 (1:0).

Brassó. BMTE—MMTE 1:1 (1:1), Irasovia—Ivria 3:0 (1:0), BMTE komb.—Keresztvári Tunel 4:0 (1:0).

Gyulafehérvár. Unirea—Sticla Torda 5:0 (1:0).

Szatmár. KMSC—Szatmári Törökves 1:0 (1:0). A kolozsvári munkáscsapat biztos fölényrel győzött, a gólt Bozsi rugta.

Máramarossziget. MSE—Técsői SC 8:1 (3:1) nemzetközi mérkőzés.

Aranyosgyéres. Sodronyipar—CFR (Piski) 3:0 (1:0).

Arad. Gloria CFR—Törökves 3:1 (2:1) A Törökves legjobb játékosait nélkülözve megérdemelt vereséget szenvedett. AAC—Olimpia 3:0 (2:0) Vointa—AMTE 0:0. Kisszentmiklós. Banatul (Arad)—NSC (Nagyszalonta) 7:3 (2:2).

Temesvár. Temesvár—Nagyvárad 2:1 (1:0). A nagyváradiak 8 NAC 2 Törökves és egy NSC játékosokból álló együttese vasárnap délben érkezett meg Temesvárra és így fáradtan, összetörve kellett kiállania a temesváriak ellen.

Külföldi eredmények: Budapest. Attila—Vasas 2:0 (1:0). Az Attila megérdemelten győzött Péter és Maszlonka gólyaival, bíró Klug Frigyes. A miskolci csapat győzelmé folytán bejutott az első osztályba, ahonnan a Vasas kiesett.

Berlin. A Davis-Cup európai zónájának döntőjét az angolokkal szemben 3:2 arányban a németek nyerték meg. A mai első mérkőzésen Gregori behozta a 2:1-re vezető Németország előnyét és egázlított Meccsét Moldenhauerrel szemben biztosan nyerte 6:0, 6:2, 6:3 arányban. Ezután a Prenn—Austin mérkőzés döntötte el a küzdelem sorsát. Az ötödik szetben Prenn 5:1 arányú vezetése alatt Austin göröcsöt kapott a lábába, elesett és a mérkőzés továbbolvasására képtelenné vált. A 4 első szett 4:8, 6:2, 6:4, 4:6 volt.

Lolagna. Olasz-francia-svájci trian-gular mérkőzés: 1. Olaszország 127, 2. Franciarsország 122, 3. Svájc 62 pont.

Fékéscsaba. Bohn-gyári SC—Kairó válogatott 4:1 (3:0). A BSC gólya Szaniszló és Kertész, a két kolozsvári fiú rugta.

Kátró csapata kedden Temesvárt, csütörtökön Nagyváradon fog vereséget szenvedni.

Újra vereséget szenvedett a Ferencváros Délamerikában. San-Paoloból (Brazilia) érkezett jelentés szerint a Palaestra Italiana san-paoloi klubcsapat tegnap 5:2 (3:1) arányban győzött a Délamerikában turázó Ferencváros magyar proficsapat felett. A magyar csapat a nagy hőség miatt mélyen formájában alul játszott.

Pályázat

A nagykarolyi (Carei) orth. Izs. régi hitközség kéres egy

שכי טומחה וירא שמים לרבים
aki jó hit és szelíd is legyen.

Reflektálók tartoznak 3 orth. rabbítól kapott קבלות, koruk pontos megállapítását, valamint családtagjaik számát igazolni. Javaldalmazás: természetbeni szép lakás és megegyezés szerinti fizetés. Utiköltés csak a meghívottnak térítetik meg. Mellékjövedelem.

Riesenbach Mór Welsz Lajos
jegyző. elnök

Pályázat

A simleul-silvaniei (Szilágysomlyó) ort. Izs. elmi igkolájánál egy tanítói állás betöltendő.

Pályázhatnak szigorúan vallásos, oklélveles tanítók, akik a román nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják és a román nyelvi vizsgát sikerrel letelték.

Fizetés megegyezés szerint.

Pályázati kérvények 1. év augusztus 5-éig a fizetési igények megjelölésével, az eddigi működési bizonyítványok, a vallásos életmódot igazoló okiratok csatolása mellett, alulírott iskolaszéki elnökhöz nyújtandók be.

Simleul-Silvaniei, 1929. júl. 8.án.

Szilágyi Dező, Csengerei Mihály
iskolasz. jegyző iskolasz. elnök

Fényképezik?

Okvetlen tekintse meg

az EMKE-drogéria fényképezőgépek, nagyítókat, fényezőkat stb. Gépek: 1000 leitől. Papírok nagy választékban! Friss, olcsó vegyszerek. Vidékre postal szétküldés. Telefon 250.

EMKE-drogéria Cluj, Fótér és Deák F.-u. sarok.

SZERKE
Ejje!
KADÓF
ELOFÜDÍSZ
Lg
Fé
Né
Eg
X. évfolya
1929
* 5689

A P

Az volt az i pas-fele botrá lesz az a pont, elveket és új tány meg fog zódó fanariota megkezdí végü A nyitány len many a dologh reményekre jó vök számára marának az a feszültségü ül professor az állhatatlan er hogy az állam sodás érte a német jóvátét lag. Az allegr böbü nyitány egészségügyi r sa, amelyben ta vissza a pa dősének gondó ebben az ügyé lesz hivatta k Nem volt-e Lupas-üggyel Angias-istállór lyet az ország lent? Okunk v many onnyi er el egy olyan a legmagasabb töltötte be, ug tentő példát a olyan kímélet mindazokkal nak tekintik cölnek a korr dagodást. Mi Nem állithatja a Román Ak labbról is büm kérdésben. A egyébként is toszágu. Benn személyek érd maga, ugy, al nyének tudatá tendeye lesz a szólván minde sús ügynek u dóan botrányó Mintia valak volna növelni lyet az ország lan tékozlása Mert az egy segtelen, hog lejt jóval me Dan Sever eg után igazolnu galat igényít a remény, hog veszi a tisztó galat irányít bukaresti viz olegtételnek se volt azért nélkül és nem is gazdálkod nak a kormán nek verejték folytattak. Ne és azegészség jából lassu de per, amelyet közérkölosökk